

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

6.K.36

7/4799

08 TEMMUZ 2008

Sayı :B.11.0.SGB.0.10.01.610.01/ 1518
Konu :İstanbul Milletvekili Sayın
Mehmet SEVİGEN'in
yazılı soru önergesi.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: : a) TBMM Başkanlığı'nın 22.10.2008 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4799-8581/18139 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 27.10.2008 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-91-68/4302 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet SEVİGEN tarafından Sayın Başbakanımız yöneltlen ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/4799 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK :

1) Cevap formu (2 Sayfa)

DAĞITIM:

TBMM Başkanlığı
Başbakanlık

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET SEVİGEN'İN
7/4799 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI**

Gürcistan'ın Güney Osetya'ya askeri müdahalesi üzerine bölgede yaşanan kriz ve savaş diğer devletlerin ve çeşitli uluslar arası örgütlerin de gündemine girmiştir. Karadeniz'e kıyısı olmayan birçok devletin askeri gemilerini boğazlardan geçirmek suretiyle kriz bölgesine ulaşması ve "insani yardım" malzemesi teslim etmesi söz konusudur.

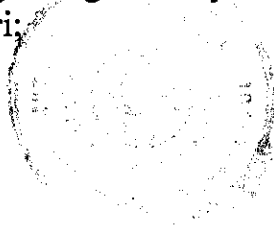
Ülkemizin coğrafi yapısı göz önüne alındığında yani, boğazların önemi ve konumu gereği, doğuyla batıyı birleştiren, köprü vazifesi görmesi sebebiyle atılacak her adımın çok dikkatle atılması, geçişlerle ilgili alınan her kararın çok iyi hesaplanarak alınması inancındayım. Bu kapsamda;

SORULAR:

1. Gemilerini boğazlardan geçirme talebi ile Türkiye'ye başvuran devletler hangileridir? Bu taleplerin içerik ve gerekçeleri nelerdir?
2. Geçişine izin verilen ABD savaş gemilerinin varış limanı hakkında yetkili makamlara bilgi vermemesinin gerekçesi nedir? Bu tavır Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin şartlarına uygun mudur?
3. Karadeniz'e kıyısı olmayan devletler savaş gemilerinin geçişi için Türk hükümetine ön bildirimde bulunmuş mudur? Bu bildirim geçişten kaç gün öncesinde ve hangi ülkeler tarafından yapılmıştır?
4. Türkiye hangi ülkelere olumlu yanıt vermiştir?
5. Olumlu yanıt verilen ya da başvurusu reddedilen gemilerin seyahat programı, taşıyacağı yük, bulundurduğu silah, mühimmat, asker durumları ve Karadeniz'de ne kadar süre kalacaklarına ilişkin bilgileri kamuoyu ile paylaşmayı düşünüyor musunuz?
6. Karadeniz'e kıyısı olmayan devletlerin "insani yardım" malzemeleri taşıyan askeri gemilerle Karadeniz'e çıkması zaten hassas günler geçiren bölgede Rusya ile gerilim yaşanmasına sebep olmaz mı?
7. Gemilere verilen geçiş onaylarının yaratacağı siyasi sorumluluğunu kabul edecek misiniz?
8. Başka devletlerce "Montrö Boğazlar Sözleşmesi"nin değiştirilmesi, revize edilmesi ya da kaldırılması yönünde girişimler olması durumunda hükümetinizin tutumu ne olacaktır?

CEVAPLAR:

2008 yılı Ağustos-Eylül döneminde Karadeniz'e geçiş yapan kıyıdaş olmayan ülke gemileri:

- NATO planlı faaliyetleri uyarınca eğitim ve liman ziyaretlerinde bulunmak amacıyla NATO Birinci Daimi Deniz Görev Grubu'na mensup olan İspanya (SPS Almirante Don Juan de Borbon), Almanya (FGS Luebeck), Polonya (ORP General Kazimierz Pulaski) ve ABD'ne (USS Taylor) ait dört gemi, Batı Karadeniz'de Romanya'nın Köstence, Bulgaristan'ın Yama ve ülkemizin İstanbul Limanlarını ziyaret etmişlerdir.

- ABD'ne ait USS Mcfaul, USCG Dallas, USNS Pathfinder ve USS Mount Whitney isimli askeri gemiler, Karadeniz'e geçiş yapmıştır.

Montrö Sözleşmesi hükümleri uyarınca, Karadeniz'e geçişlerde, varsa gidilecek liman da bildirilmektedir. Bununla birlikte, Sözleşme, Karadeniz'e geçişleri liman ziyareti koşuluna bağlamamaktadır.

Türk Boğazlarından geçmesi öngörülen yabancı bayraklı askeri gemiler için ülkemize bildirimde bulunulması gerekmektedir. Montrö Sözleşmesi uyarınca Karadeniz'e kıyıdaş ülkeler için bu süre 8 gün, kıyıdaş olmayan ülkeler için ise 15 gün olarak uygulanmaktadır. Yabancı bayraklı tüm askeri gemilerin, Türk Boğazları'ndan geçiş yapabilmesi için sözkonusu bildirim koşulunu yerine getirmeleri gerekmektedir.

Bu çerçevede, Türk Boğazları'ndan geçiş yapan yabancı bayraklı savaş gemilerine ilişkin olarak, 20-22-23 ve 31 Ağustos 2008 tarihlerinde Dışişleri Bakanlığınca gereken açıklamalar yapılmıştır. Ancak, askeri gemiler için insani yardım amaçlı bir geçiş başvurusu yapılmamıştır.

Rusya'nın da taraf devletlerden biri olduğu 20 Temmuz 1936 tarihli Montrö Sözleşmesinin ilgili hükümlerine uymak ve koşullarını yerine getirmek kaydıyla askeri gemilerin Türk Boğazlarından geçmesi mümkündür. Anılan dönemde, askeri gemiler için insani yardım amaçlı bir geçiş başvurusu ise (Sözleşmenin 18 d maddesi) yapılmamıştır.

Yabancı bayraklı askeri gemilerin Türk Boğazlarından geçişlerinde 20 Temmuz 1936 tarihli Montrö Sözleşmesi titizlikle uygulanmakta olup, ülkemiz bu konudaki sorumluluklarını tamamen yerine getirmektedir.

Başka devletlerce Montrö Sözleşmesi'nin değiştirilmesi, revize edilmesi ya da kaldırılması yönünde ilgili Sözleşme hükümlerinin uygulanmaması için herhangi bir girişim bulunmamaktadır. Montrö Sözleşmesi Karadeniz'de barış, güvenlik ve istikrarın sağlanmasında asli bir unsur olup, ülkemizce 72 yıldan bu yana tarafsızlık içinde titizlikle uygulanmaktadır. Bu çerçevede, Montrö Sözleşmesi'nin aradan geçen süre zarfında başarıyla uygulanmış olması, Sözleşme'yle oluşturulan dengenin kalıcılığının bir göstergesi, aynı zamanda da teminatıdır. Ülkemiz Montrö Sözleşmesinin değiştirilmesine kesinlikle karşıdır.

